

Offentlige utgifter til utdanning

En sammenligning av tre statistikker

TALL

SOM FORTELLER

NOTATER / DOCUMENTS

2022/18

Frode Borgås og Eivind Egge

I serien Notater publiseres dokumentasjon, metodebeskrivelser, modellbeskrivelser og standarder.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 1. juni 2022

ISBN 978-82-587-1531-0 (elektronisk)

ISSN 2535-7271 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

Statistisk sentralbyrå (SSB) publiserer en rekke statistikker som belyser ulike aspekter ved utdanningssektoren. Blant disse er statistikker som sier noe om hvor mye ressurser som brukes på utdanning i Norge. Erfaring viser at brukere som oppsøker statistikk om ressursbruk på dette feltet ofte er interessert i å finne ut hvor mye det offentlige bruker på utdanning. De ønsker å se på utviklingen over tid og sammenligne med andre politikkområder eller andre land. Av og til er det krevende å finne de tallene man er ute etter.

Blant SSBs statistikker om dette temaet finner vi for eksempel *utdanningsregnskapet*¹, som gir en oversikt over hvem som produserer, konsumerer og finansierer utdanningstjenestene i Norge. En annen statistikk det kan være aktuelt å benytte er *offentlig forvaltnings inntekter og utgifter*², som blant annet grupperer de statlige og kommunale utgiftene etter formål – herunder utdanningsformål. I tillegg til disse produseres det utdanningsstatistikk i regi av internasjonale organisasjoner. Den årlige rapporten *Education at a Glance*³, som utarbeides av OECD, får ofte en del oppmerksomhet. SSB publiserer selv artikler⁴ basert på denne rapporten.

Kommunestatistikksystemet *KOSTRA*⁵ kan også nevnes, siden det har store mengder data om de lavere utdanningsnivåene. Hovedfokus i dette notatet vil være de tre førstnevnte statistikkene, fordi de dekker hele utdanningssektoren. Henter man ut data fra disse tre får man til dels svært forskjellige tall. I denne publikasjonen redegjøres det for disse ulikhetene.

Notatet er skrevet etter avtale med Kunnskapsdepartementet, som også har delfinansiert arbeidet.

Statistisk sentralbyrå, 23. mai 2022

Lasse Sandberg

¹ www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/nasjonalregnskap/statistikk/utdanningsregnskap

² www.ssb.no/offentlig-sektor/offentlig-forvaltning/statistikk/offentlig-forvaltnings-inntekter-og-utgifter

³ <https://www.oecd.org/education/education-at-a-glance>

⁴ www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/utdanningsindikatorer-oecd

⁵ www.ssb.no/kommunefakta/kostra

Sammendrag

Dette notatet gjennomgår likheter og forskjeller i målingen av offentlige utgifter til utdanning i tre statistikker som alle belyser utdanningssektoren:

- Utdanningsregnskapet
- Offentlig forvaltnings inntekter og utgifter
- OECDs utdanningsstatistikk, herunder publikasjonen Education at a Glance

Gjennomgangen viser at det ved første øyekast kan se ut som de tre statistikkene ikke henger særlig godt sammen. Når man går inn i detaljene, ser man at det meste kan forklares ved forskjeller i definisjonene som ligger til grunn for statistikkene. Ulikhetene er med andre ord en konsekvens av bevisste valg – ikke et resultat av at det er brukt forskjellige datakilder.

Utgifter til barnehager og utbetaling av studielån inkluderes i OECDs database over utdanningsutgifter. Ved å holde disse to postene utenom ser man at det er langt bedre samsvar mellom denne statistikken og de to andre statistikkene. Det er likevel en rekke utgiftsposter og fenomener som behandles ulikt i de tre statistikkene. Disse bidrar med avvik som er beløpsmessig mindre enn barnehageutgifter og studielån. De oppveier dessuten delvis hverandre, men bidrar likevel til at utgiftene er noe høyere i OECDs statistikk enn i de to andre statistikkene. Gjennomgangen viser at avvikene oppstår fordi det er tatt forskjellige valg med hensyn på behandling av blant annet investeringsutgifter, utgifter til forskning og utvikling, studenters bo- og levekostnader, samt arbeidsgiveres utgifter til opplæring og trening av ansatte.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
1. Bakgrunn for notatet og leseveiledning	6
2. Om datagrunnlaget og definisjonene	8
2.1. Samme datagrunnlag.....	8
2.2. Utdanningsregnskapet.....	8
2.3. Statistikk om offentlige finanser og formålsgrupperingen	9
2.4. OECDs utdanningsstatistikk	10
3. De ulike delene av utdanningssektoren	11
3.1. Kommunale og fylkeskommunale utdanningsinstitusjoner.....	11
3.2. Statlige utdanningsinstitusjoner.....	15
3.3. Lån og stipend til studenter	16
3.4. Andre utgifter relatert til utdanning.....	18
3.5. Barnehager	20
3.6. Oppsummering av sammenlignbarheten	23
4. Om bruken av statistikkene	24
4.1. Sammenligning over tid	24
4.2. Sammenligning med annen offentlig pengebruk	25
4.3. Sammenligning av utgifter til ulike utdanningsnivåer	26
4.4. Sammenligning mellom land	27
4.5. Sammenligning av utdanningsutgifter fra forskjellige kilder.....	28
Referanser	30
Tallgrunnlag til figurer	32

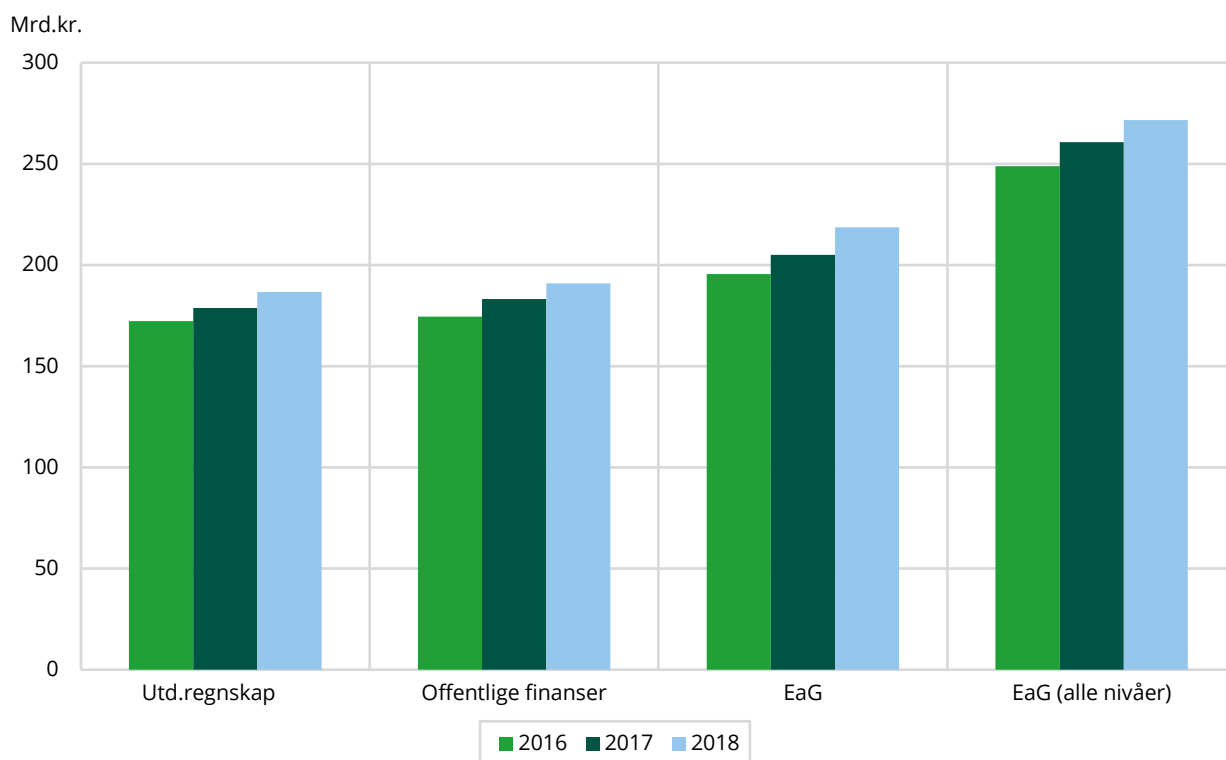
1. Bakgrunn for notatet og leseveiledning

I dette notatet redegjøres det gjennom en rekke talleksempler for sammenlignbarheten mellom tre statistikker som alle blant annet belyser hvor store utgifter det offentlige har til utdanning. De tre statistikkene er:

- Utdanningsregnskapet⁶
- Offentlig forvaltnings inntekter og utgifter⁷ – heretter kalt **offentlige finanser**
- OECDs Education at a Glance med tilhørende database⁸ – heretter kalt **EaG**

Henter man ut data fra de tre statistikkene får man til dels svært forskjellige tall for de offentlige utgiftene. Dette kan illustreres ved å se på tall for året 2018, som foreløpig er den siste årgangen der det er publisert opplysninger for alle tre statistikker. Går man til utdanningsregnskapet, kan man finne utdanningsutgifter i alt, finansiert av staten og kommuneforvaltningen. Dette oppgis til 187 milliarder kroner. I formålsfordelte utgifter fra offentlige finanser finner man totale utgifter på formålet utdanning på 191 milliarder kroner. Selv om forskjellen er ikke veldig stor, kan det nok framstå forvirrende at tallene ikke er helt like. Oppsøker man så OECDs database⁹, finner man i utgangspunktet offentlige utgifter på 219 milliarder kroner. Dette er utgifter knyttet til utdanningsnivåene fra og med barneskolen til og med høyere utdanning. Endrer man så uttrekket til å vise «alle nivåer», blir utgiftene på hele 272 milliarder. Uansett valg viser altså denne statistikken en god del høyere utgifter enn de to førstnevnte statistikkene.

Figur 1.1 Offentlige utgifter til utdanning fra ulike statistikker

Kilde: Statistisk sentralbyrå og OECD, [Se figurdata 1.1 i Tallgrunnlag til figurer](#)

⁶ www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/nasjonalregnskap/statistikk/utdanningsregnskap

⁷ www.ssb.no/offentlig-sektor/offentlig-forvaltning/statistikk/offentlig-forvaltnings-inntekter-og-utgifter

⁸ www.oecd.org/education/education-at-a-glance

⁹ Utdanningsdata finnes under temaet «Education and Training» på <https://stats.oecd.org/>

Ser man på selve fenomenet vi ønsker å si noe om her, altså *offentlige utgifter til utdanning*, ser man straks at det er tre forhold som potensielt kan gi opphav til forskjeller. For det første kan hva som defineres som *det offentlige* være forskjellig. Videre kan hva som ligger i begrepet *utgifter* være ulikt. Til sist er det heller ikke sikkert at det som regnes som *utdanning* er det samme. Når det gjelder omfanget av sektoren offentlig forvaltning har man etter hvert fått harmonisert reglene slik at det nå er den samme avgrensingen i alle tre statistikkene. Forskjellene kommer derfor av ulikheter med hensyn på hva som regnes som *utgifter* og hva som regnes som *utdanning*.

Spørsmålet om hva som bør regnes med som utgifter kan kanskje i utgangspunktet virke enkelt. I praksis må man imidlertid foreta flere valg. For eksempel er det ikke opplagt hvordan utgifter til investeringer i bygninger og andre varige driftsmidler bør telles med. Skal man ta med alle utgiftene i den perioden investeringen foretas? Eller skal man heller inkludere ressursbruken i den perioden investeringsobjektet benyttes – altså over tid? Gråsoner finner man raskt også når man skal bestemme hva som skal regnes med som utdanning. Skal man for eksempel inkludere utgifter til barnehager i utdanningsutgiftene? Eller utgifter til forskning på universitetene? Dette er problemstillinger som tas opp i dette notatet.

I del 2 i dette notatet ser vi nærmere på datagrunnlaget og definisjonene som ligger bak statistikkene. Deretter går vi i del 3 inn på de enkelte delene av utdanningssektoren og ser hvordan forskjeller i definisjonene gir seg utslag i ulik måling av totale offentlige utgifter i statistikkene. Hvordan utgiftene fordeler seg på utdanningsnivåer går det ikke inn på i detalj, men omtales i teksten der det er relevant. Til sist, i del 4, viser vi en del eksempler på hvordan man kan bruke statistikkene til å belyse ulike aspekter ved utdanningsutgiftene.

2. Om datagrunnlaget og definisjonene

2.1. Samme datagrunnlag

Statistikkene som er i fokus i dette notatet bygger stort sett på det samme datagrunnlaget, nemlig regnskapsopplysninger fra staten og kommuneforvaltningen, samt private aktører der det er aktuelt. Forskjellene kommer derfor hovedsakelig av at dette datagrunnlaget bearbejdes, klassifiseres og presenteres på forskjellige måter.

Tabell 2.1 Datakilder i statistikk om utdanningsutgifter

Hovedgruppe	Eksempler	Lenke til datakilde
Bruttobudsjetterte statlige virksomheter	Departementer, direktorater, Statens Lånekasse mm.	Statsregnskapet: https://statsregnskapet.dfo.no/last-ned
Nettobudsjetterte statlige virksomheter	Universiteter og høyskoler mm.	Tillegg til statsregnskapet: https://statsregnskapet.dfo.no/last-ned
Kommuner		KOSTRA: www.ssb.no/statbank/list/kommregnko
Fylkeskommuner		KOSTRA: www.ssb.no/statbank/list/kommregnfy

2.2. Utdanningsregnskapet

Formålet med utdanningsregnskapet er å beregne de totale utgiftene knyttet til utdanning og jobbtrening. Retningslinjene for statistikken er nedfelt i en egen [håndbok, Satellite Account for Education and Training – Compilation Guide](#)¹⁰, utgitt i regi av FN, og bygger på prinsippene for nasjonalregnskap.

Utgiftene i utdanningsregnskapet omfatter alle utgifter, både private og offentlige, som går til forbruk eller investeringer i utdanningstjenester mv. Utgiftene skal dekke det utdanningen koster for alle innbyggere som er hjemmehørende i Norge. Statistikken inkluderer derfor utgifter knyttet til norske studenter som studerer i utlandet. Dette regnes som import av utdanningstjenester.

Utdanningsutgiftene kan finansieres både av offentlige og private kilder, inklusive husholdningene. I praksis vil det si at følgende utgifter inkluderes:

- Utgifter som er direkte relatert til å drifte utdanningsinstitusjoner
- Direkte utgifter arbeidsgiver har i forbindelse med intern trening/utdanning av de ansatte
- Husholdningenes utgifter til skolemateriell, studieavgifter etc.

For å beregne utgifter som er direkte relatert til å drifte utdanningsinstitusjonene tar man utgangspunkt i produksjonen i næringen for undervisning i nasjonalregnskapet¹¹. Da får man med seg utgifter i form av lønnskostnader til de ansatte, direkte driftskostnader som for eksempel innkjøp av undervisningsmateriell, energikostnader, husleie og renhold, samt forbruk av varige driftsmidler gjennom avskrivninger. Enkelt sagt kan man si at direkte driftskostnader benevnes produktinnsats, mens avskrivninger benevnes kapitalslit i statistikken, på samme måte som i nasjonalregnskapet for øvrig.

Beregningen av kostnader arbeidsgiver har i forbindelse med intern trening/utdanning av de ansatte beregnes ved hjelp av data fra Eurostats undersøkelse «Continuing vocational training survey (CVTS)». I tillegg utnyttes en god del annen informasjon som ligger i nasjonalregnskapet – for

¹⁰ <https://unece.org/DAM/stats/publications/2020/ECESTAT20201.pdf>

¹¹ Se hovedområde P i standarden for næringsgruppering: www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/nos_d383/nos_d383.pdf

eksempel for å beregne husholdningenes utgifter til skolemateriell. Alle kildene hentes inn via nasjonalregnskapet og tilrettelegges særskilt for å kunne brukes til utdanningsregnskapet.

En oppsummering av de metoder og datakilder som benyttes i utdanningsregnskapet i Norge er utgitt i Notater 2020/41¹².

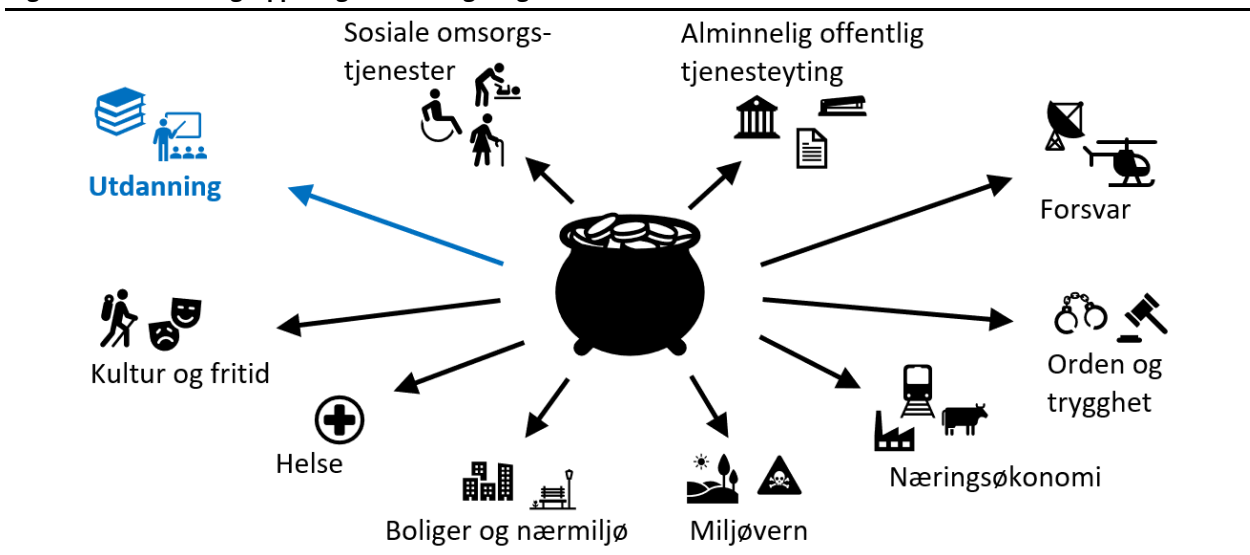
2.3. Statistikk om offentlige finanser og formålsgrupperingen

Definisjonene i offentlige finanser er konsistente med nasjonalregnskapet, men i statistikken grupperes transaksjonene noe annerledes. Dette beskrives i Government Finance Statistics Manual, som er utgitt av Det internasjonale pengefondet (IMF)¹³. Byggesteinene i offentlige finanser er de samme som for nasjonalregnskapet, det vil si transaksjonene i regnskapene til virksomhetene som inngår i offentlig forvaltning, men de presenteres på en annen måte. Hensikten er at framstillingen skal egne seg bedre for finanspolitisk analyse.

Fokus i offentlige finanser rettes mot stats- og kommuneforvaltningens finanser i relativt snever forstand. Hvordan er sammensetningen av de offentlige utgiftene? Kort sagt, hvordan brukes pengene? Brukes de på produksjon av tjenester av virksomheter i offentlig forvaltning selv, på investeringer i realkapital eller er det overføringer til husholdninger og næringsliv? Hvordan finansieres dette? Er det gjennom skatter og avgifter, brukerbetaling og salgsinntekter eller rente- og utbytteinntekter?

En sentral del av offentlige finanser er å fordele offentlige utgifter etter formål. Til dette benyttes en egen formålsgruppering (COFOG). Denne søker å belyse hva det offentlige bruker penger på. Hvor mye brukes på utdanning sammenlignet med for eksempel forsvar, samferdsel, helse eller kultur? Formålsgrupperingen bygger på en standard fra 1999 og er utgitt i regi av FN¹⁴. Grupperingen har ti hovedformål og utdanning er ett av disse.

Figur 2.1 Formålsgruppering av offentlige utgifter

¹² www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/artikler-og-publikasjoner/utdanningsregnskap

¹³ www.imf.org/external/pubs/ft/gfs/manual/gfs.htm

¹⁴ www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/nos_d364/nos_d364.pdf

Det er viktig å merke seg at i formålsgrupperingen er kategoriene gjensidig utelukkende. En utgift kan bare ha ett eneste hovedformål. Vi skal seinere se at dette har betydning for forståelsen av ulikhetene mellom statistikkene.

2.4. OECDs utdanningsstatistikk

OECDs rapport Education at a Glance (EaG) med tilhørende database skiller seg fra de to andre statistikkene ved at den ikke bygger på prinsippene for nasjonalregnskap. Man kan lese om definisjonene som ligger til grunn for OECDs statistikk i en egen publikasjon – Handbook for Internationally Comparative Education Statistics¹⁵. OECD har utarbeidet sine kriterier i samarbeid med UNESCO og Eurostat. Dette samarbeidet omtales med forkortelsen UOE.

EaG er en langt mer omfattende rapport med hensyn på informasjon om utdanningen enn de to andre statistikkene. Den tar ikke bare for seg utgifter til utdanning, men også en rekke andre indikatorer som blant annet befolkningens utdanningsnivå, sammenhengen mellom utdanning og deltakelse i arbeidslivet, sammenheng mellom utdanning og lønn osv. Når det gjelder utdanningsutgiftene, blir disse presentert på en rekke måter: For eksempel oppstillinger over utgifter fordelt på finansieringskilde, utgifter fordelt på art og utgifter fordelt på utdanningsnivå. Førstnevnte viser hvor mye ulike sektorer betaler for utdanning. Her er det tre hovedsektorer: Offentlig forvaltning, internasjonale kilder og private kilder. Her kan vi også hente utgifter finansiert av stats- og kommuneforvaltningen hver for seg. Den andre viser utgifter fordelt på lønnskostnader, produktinnsats og investeringer. Den viser også utgiftene fordelt på offentlige og private utdanningsinstitusjoner, men ikke *hvem* som betaler utgiftene.

På enkelte punkter legger retningslinjene opp til avvik mellom EaG og statistikkene som bygger på nasjonalregnskapets definisjoner. Nasjonalregnskapet og offentlige finanser følger periodiseringsprinsippet – også kjent som påløptprinsippet. Det vil si at en transaksjon registreres når en tjeneste utføres eller når en eiendel skifter eier, uavhengig av når betalingen for varen eller tjenesten gjøres. I retningslinjene for EaG er det annerledes. Her registreres transaksjonen på betalingstidspunktet. Denne metoden har OECD valgt fordi mange land, inkludert Norge, har et kontantbasert statsregnskap. For Norges del gir dette seg likevel ikke utslag i forskjeller fordi SSB velger å benytte samme datagrunnlag over det hele. Det er altså slik at det er det kontantbaserte statsregnskapet, i mangel av et fullt ut periodisert statsregnskap, som benyttes i offentlige finanser og nasjonalregnskapet, inkludert satellittregnskapet for utdanning. Tilsvarende er det de kommunale og fylkeskommunale regnskapene og virksomhetsregnskapene for universiteter, høyskoler og andre nettobudsjetterende enheter¹⁶, som alle benytter varianter av periodiseringsprinsippet, som ligger til grunn for tallene som inngår i EaG. Regnskapsprinsipper gir altså ikke opphav til forskjeller mellom statistikkene.

¹⁵ Se www.oecd.org/education/oecd-handbook-for-internationally-comparative-education-statistics-2018-9789264304444-en.htm

¹⁶ <https://statsregnskapet.dfo.no/historier/2021/nettobudsjetterte-virksomheter>

3. De ulike delene av utdanningssektoren

I det følgende vil vi gå gjennom de ulike delene av utdanningssektoren og vise hvordan de offentlige utgiftene til disse beregnes i de tre statistikkene. I gjennomgangen er utdanningssektoren splittet opp i fem bolker:

1. Kommunale og fylkeskommunale utdanningsinstitusjoner
2. Statlige utdanningsinstitusjoner
3. Lån og stipend til studenter
4. Andre utgifter relatert til utdanning
5. Barnehager

For hver av disse fem bolkene vises det en summarisk oversikt som illustrerer hvilke regnskapsposter som inngår i de tre statistikkene og som dermed gir opphav til ulikt nivå på totale offentlige utdanningsutgifter. Her må man merke seg at utgifter i private institusjoner også er med i den grad de er finansiert gjennom tilskudd fra det offentlige. For eksempel er overføringer fra staten og kommuneforvaltningen til private grunnskoler, videregående skoler og institusjoner innen høyere utdanning inkludert i del 3.4.

3.1. Kommunale og fylkeskommunale utdanningsinstitusjoner

Grunnskoler og videregående skoler

De kommunale utdanningsinstitusjonene omfatter først og fremst grunnskoler, men også voksenopplæring, for eksempel norskopplæring for innvandrere, og kulturskoler¹⁷. Skolefritidsordninger og fritidshjem er holdt utenom. Fylkeskommunale institusjoner består av videregående skoler samt voksenopplæring, landslinjer, fagskoler og fagopplæring.

Utgiftene til utdanningsinstitusjonene består av lønns- og driftsutgifter, i tillegg til investeringer i skolebygninger og andre varige driftsmidler. Disse utgiftene behandles likt i formålstabellen for offentlige finanser og OECDs EaG – alle komponentene inngår i de totale utdanningsutgiftene. Det inkluderer også utgifter til skyss av elever i grunnskolen, som i kommuneregnskapene føres på en egen funksjon. For utgifter til videregående skoler i fylkeskommunenes regnskaper er det annerledes. På grunn av gråsonen mellom utgifter til elevskyss og utgifter til allmenn kollektivtransport, er det ikke mulig å identifisere førstnevnte entydig i regnskapene til fylkeskommunene – utgifter til elevskyss føres på de samme funksjonene som kollektivtransport generelt. Det gjøres derfor estimater på skyssutgiftene, som så inkluderes under utdanningsformål i offentlige finanser og i EaG, men ikke i utdanningsregnskapet fordi de ikke er direkte knyttet til utdanningen¹⁸.

Utdanningsregnskapet skiller seg fra de to andre statistikkene på noen viktige punkter når det kommer til å måle utgiftene til kommunale og fylkeskommunale utdanningsinstitusjoner. I utdanningsregnskapet belastes investeringer i bygninger og andre varige driftsmidler utgiftene når

¹⁷ Kulturskolen er en velferdstjeneste alle kommuner er pliktige å ha og som gir opplæring innen kunst- og kulturfag tilpasset ulike aldersgrupper. Utgiftene knyttet til kulturskolen har til nå vært inkludert i alle tre statistikkene som studeres i dette notatet. SSB vil vurdere om utgiftene knyttet til disse skolene skal ekskluderes fra EaG-utgiftene og på den måten bringe tallene mer i tråd med OECD-manualen, der det slås fast at kun den formelle delen av utdanningen skal inkluderes.

¹⁸ Grunnen til at skyssutgifter grunnskolen og den videregående skole er ulikt behandlet i utdanningsregnskapet er sannsynligvis at skyssutgifter og utgifter til skolelokaler i grunnskolen opprinnelig ble ført på samme funksjon i KOSTRA den gangen koplingene mellom kommuneregnskapene og nasjonalregnskapet ble etablert. Skyssen ble heller ikke estimert i statistikken på samme måte som for det videregående nivået. Senere har skyss og lokaler fått egne funksjoner, mens koplingene har forblitt uendret. I praksis spiller dette likevel ikke en veldig stor rolle da skyssutgiftene antas å utgjøre en langt mindre andel av utgiftene i grunnskolen enn i den videregående skolen. Skyssutgiftene i grunnskolen har stått for mindre enn 2 prosent av grunnskoleutgiftene de siste årene.

denne realkapitalen benyttes i produksjonen av utdanningstjenester – altså over tid. I motsetning til de to andre statistikkene som tar med hele utgiften i det året investeringen foretas. «Bruken» av realkapital i produksjonen benevnes kapitalslit i SSBs statistikker og kan sammenlignes med avskrivninger fra ordinær regnskapsterminologi. Det er verd å merke seg at kapitalslitet beregnes i nasjonalregnskapets systemer – det hentes ikke fra de kommunale regnskapene. Fordi kapitalslit nesten alltid vil være lavere enn investeringsutgiftene i løpende priser når man ser på en gruppe virksomheter eller en større populasjon, bidrar denne forskjellen til at utdanningsutgiftene er lavere i utdanningsregnskapet enn i de to andre statistikkene. Slik var det også i 2018, noe tabell 3.1 viser. Denne forskjellen i måten utgifter knyttet til investeringer i varige driftsmidler inkluderes på gjelder alle deler av utdanningssektoren – ikke bare de kommunale utdanningsinstitusjonene som beskrives her.

I visse sammenhenger har utdanningsregnskapet et mer snevert omfang enn offentlige finanser og OECDs EaG. Det er kun utgifter som er direkte knyttet til undervisningen som inkluderes. Mer perifere utgifter, som for eksempel skyssutgifter i den videregående skolen, tas med i både offentlige finanser (som *subsidiary services*) og EaG (som *ancillary services*), men ikke i utdanningsregnskapet. Dette framkommer flere steder i statistikkmanualen, for eksempel i del 1.3.5:

1.32 Regarding the definition of expenditure there are some differences for associated goods/services directly related to the delivery of education services. For example, the UOE data collection includes (under certain conditions) non-instructional expenditures such as costs for transportation, meals, accommodation, medical and dental care. Such expenses are not included in the SAET as they do not directly contribute to the formation of human capital.

Til sist er det slik i utdanningsregnskapets tabell over utgifter etter finansieringskilde at det offentliges egne inntekter i form av brukerbetalinger og salgsinntekter trekkes fra. På den måten er det nettoutgiften for det offentlige som framkommer her. Sammenlignet med lønns- og driftsutgiftene er egeninntektene relativt marginale – eksempelvis dreier det seg om foreldrebetaling kultur- og musikkskoler, inntekter fra utleie av lokaler og kurs- og oppdragsinntekter.

Vi kan nå oppsummere hvordan utgiftene i kommunale og fylkeskommunale utdanningsinstitusjoner bidrar til de totale utdanningsutgiftene i de tre statistikkene. Totalt beløp drift og investeringer i de kommunale og fylkeskommunale utdanningsinstitusjonene seg til 129 milliarder kroner i offentlige finanser og OECDs EaG, slik tabell 3.1 viser. I utdanningsregnskapet var utgiftene for det offentlige om lag 117 milliarder.

Tabell 3.1 Utgifter i kommunale og fylkeskommunale utdanningsinstitusjoner¹. Milliarder kroner. 2018

	Kilde-regnskap	Offentlige finanser	Utdannings-regnskapet	OECDs EaG
Lønns- og driftsutgifter	107,5	107,5	107,5	107,5
Utgifter til skyss i videregående skoler	3,3	3,3		3,3
Investeringer	18,4	18,4		18,4
Kapitalslit	11,9		11,9	
Salgs- og leieinntekter mm (-)	(-) 2,3		(-) 2,3	
Totale utdanningsutgifter		129,2	117,1	129,2

¹ Kommunale tilskudd til private institusjoner inkl. lærlingtilskudd tas ikke med her, men i del 3.4.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Om fordelingen mellom utdanningsnivåene

Fordelingen av utgifter mellom ulike nivåer i grunnskolen og videregående skole er gjort på forskjellige måter i de tre statistikkene. Dette har sammenheng med at kommuneregnskapene, som er grunnlagsdataene for denne delen av statistikken, ikke har egne funksjoner for barneskole og ungdomsskole – kun grunnskole samlet.¹⁹

I utdanningsregnskapet finnes grunnskole som en egen kategori – og det splittes ikke mellom barne- og ungdomsskole. På utdanningsfeltet er formålsfordelingen i offentlige finanser basert på International Standard Classification of Education (ISCED) 1997²⁰. Dette vil si at barneskoler og ungdomsskoler har egne formålskoder (hhv. 09.12 og 09.21), men siden disse ikke rapporteres hver for seg til KOSTRA har SSB ikke en nivåfordeling som tilfredsstiller kravene for denne statistikken. Kontoplanen i KOSTRA har kun funksjoner for grunnskole og grunnskolelokaler samlet. I tabellen for offentlige finanser er summen for disse nivåene derfor i sin helhet ført på formål 09.1 – Førskole og barneskole.

I rapporteringen til OECDs EaG er utgifter til grunnskolen bearbeidet annerledes. I motsetning til i offentlige finanser er utgiftene til grunnskole fordelt på barneskole (ISCED 1) og ungdomsskole (ISCED 2). Dette gjøres på bakgrunn av elevtall²¹.

Utgifter til videregående skole hentes fra regnskapsdata fra fylkeskommunene. Grunnlagsdataene har samme form som kommuneregnskapene, men følger en litt annen funksjonsfordeling som har egne koder for videregående skole. Funksjonene for videregående opplæring inkluderer også fagretning, noe som brukes til å lage en fordeling av utgiftene på generell og yrkesrettet utdanning i EaG. Ungdomsskole og videregående skole er samlet i en formålsgruppe (09.2), men ettersom fordelingen på barneskole og ungdomsskole mangler i denne statistikken, utgjør i praksis utgifter til videregående opplæring hele dette formålet i offentlige finanser.

Litt om sammenhengen med KOSTRA

I første del av notatet ble det nevnt at også KOSTRAs tabeller gir detaljerte data om utgifter til viktige deler av utdanningssektoren. I dette avsnittet vil vi gjøre en sammenligning mellom enkelte av KOSTRAs tabeller og de utgiftene som det er redegjort for ovenfor.

Utgifter i kommunale og fylkeskommunale utdanningsinstitusjoner oppgis i tabell 3.1 i dette notatet til 129 milliarder. Holder vi utgiftene til skyss i videregående skoler på 3 milliarder utenfor, får vi 126 milliarder. Dette kan sammenlignes med utdanningsutgifter publisert i KOSTRA. Det er her ønskelig å få med utgifter til drift av og investeringer i kommunenes og fylkeskommunenes egne skoler, samtidig som man ser bort fra overføringer til privat sektor. Dermed er det korrigerede brutto driftsutgifter fratrukket avskrivninger, pluss bruttoinvesteringsutgifter, på utdanningsfunksjonene som gir den mest relevante sammenligningen²². Regnestykket gjøres på de funksjonene som tilsvarer formål 09, utdanning, i offentlige finanser, det vil si funksjonene 202 (grunnskole), 213 (voksenopplæring), 222 (skolelokaler), 223 (skoleskyss), 383 (kulturskole) og 510-590 (alle funksjoner knyttet til videregående opplæring, samt fagskole, landslinjer, oppfølgingstjenesten og PPT, fagopplæring, voksenopplæring og andre undervisningsformål). Dette er vist i tabell 3.2 nedenfor.

¹⁹ Se veiledning til KOSTRA regnskapsrapportering:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/bbb36cc4ebcc460b83aedfb68ca95c6d/2020/hovedveileder-2020---endelig.pdf>

²⁰ Se COFOG-manual s 34: https://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/nos_d364/nos_d364.pdf

²¹ Denne metoden brukes i flere andre land og nevnes også i OECDs håndbok.

²² For definisjoner vises det til Regnskapsfaglig veiledning til KOSTRA-publiseringen: <https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kommune-stat-rapportering/attachment/384801?ts=16a4f914690>

Tabell 3.2 Utgifter på utdanningsfunksjoner i KOSTRA-publiseringen. Milliarder kroner. 2018

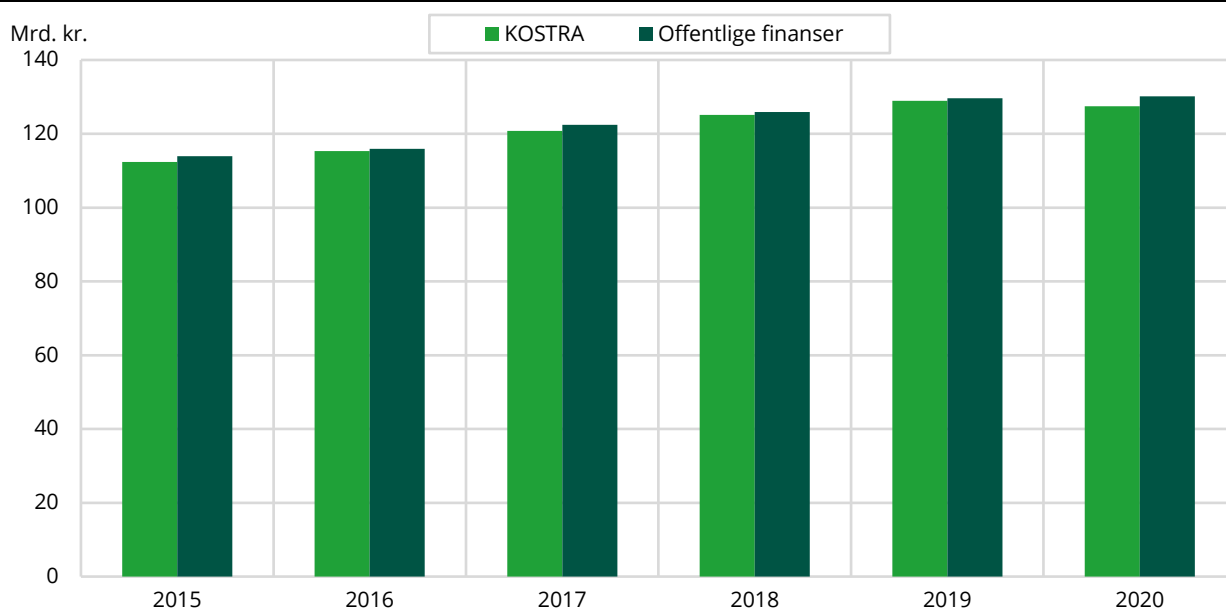
	Tabeller i statistikkbank	Funksjoner		
		202, 213, 222, 223 og 383	510-590	Alle
Korrigerede bruttodriftsutgifter	12362 / 12163	79,8	33,2	113,0
Bruttoinvesteringer	12362 / 12163	14,8	4,5	19,3
Avskrivninger (-)	12367 / 12368	(-) 5,1	(-) 2,1	(-) 7,2
Til sammen		89,5	35,6	125,1

Kilde: Statistisk sentralbyrå

For 2018 beløper utgiftene på de relevante funksjonene seg til 125 milliarder – svært nær summen nevnt ovenfor. Avviket er kun om lag 1 milliard. Det er utenfor rammen av dette notatet å gjøre rede for sammenlignbarheten mellom de sektorovergrepene statistikkene og KOSTRA i detalj. Noen hovedpoenger kan likevel nevnes da det er slik at det lave avviket kamouflerer enkelte betydningsfulle forskjeller i datasettene. Dette er de to viktigste forskjellene:

- I korrigerede bruttodriftsutgifter for de enkelte tjenestefunksjoner i KOSTRA er det de årlige betalte pensjonspremiene som inkluderes. I offentlige finanser, nasjonalregnskapet og OECDs EaG er det derimot de påløpte pensjonskostnadene som skal tas med. Det gjøres ved å fordele forskjellen mellom de betalte premiene og et jevnt beregnet nivå på pensjonskostnad, som i KOSTRA belastes én enkelt funksjon under kommuneadministrasjonen, utover alle tjenesteområdene. På lang sikt vil det være slik at betalte premier er lik pensjonskostnad, men for ett enkelt år kan pensjonskostnaden være vesentlig høyere eller lavere enn den betalte premien. På utdanningsfunksjonene vil avviket typisk være +/- 1 milliard. For nærmere beskrivelse av forskjell mellom betalte premier og pensjonskostnader vises det til regnskapsveilederen og fagbøker om kommunal regnskapsføring.
- I korrigerede bruttodriftsutgifter i KOSTRA er merverdiavgift ført i driftsregnskapet og som refunderes av staten trukket fra. I offentlige finanser er dette ikke gjort – her regnes statens refusjon som en inntekt. Dette bidrar isolert sett til at utgiftene per tjenesteområde er litt lavere i KOSTRA enn i offentlige finanser.

Fordi forskjellene ofte går i ulike retninger oppveier de i en viss grad hverandre slik at sammenlignbarheten totalt sett blir ganske god. Dette framgår for eksempel av figur 3.1.

Figur 3.1 Utgifter i kommunale utdanningsinstitusjoner¹

¹ Ekskludert beregnede utgifter til elevtransport i videregående skoler. [Se figurdata 3.1 i Tallgrunnlag til figurer](#)

Kilde: OECD

3.2. Statlige utdanningsinstitusjoner

De statlige utdanningsinstitusjonene befatter seg i all hovedsak med høyere utdanning. Populasjonen omfatter alle universiteter og statlige høyskoler, inkludert Politihøgskolen og Kriminalomsorgens høyskole og utdanningscenter KRUS. I tillegg til disse driver staten enkelte utdanningsinstitusjoner på lavere nivå – for eksempel enkelte skoler rettet mot samiske elever. Merk at statlige tilskudd til private utdanningsinstitusjoner tas ikke med i denne delen, men i del 3.4 nedenfor.

I innledningen ble det pekt på at utgifter knyttet til investeringer i varige driftsmidler kan synliggjøres på to måter – som kapitalutgifter belastet i det året investeringen finner sted eller som kapitalslit/avskrivninger fordelt over investeringsobjektets levetid. I tillegg ble den uklare gråsonen mellom utgifter til utdanning og utgifter til forskning nevnt. Retningslinjene som ligger til grunn for de tre statistikkene vi ser på i dette notatet tar forskjellige valg med hensyn til begge disse problemstillingene. For de statlige utdanningsinstitusjonene resulterer dette i at utgiftene måles på svært ulike måter.

I offentlige finanser utelukkes utgifter i de statlige utdanningsinstitusjonene fra utdanningsformålet dersom de er knyttet til forskning og utviklingsarbeid (FoU). FoU-aktiviteter er egne separate formål i formålsgrupperingen og kun anvendt forskning innen utdanningsfaget skal inkluderes under utdanningsformålet. Utgifter til grunnforskning og anvendt forskning på felt som klima og miljø, energi eller helse inkluderes under andre formål, selv om forskningen foregår i utdanningsinstitusjonene. For å tallfeste utgiftene knyttet til FoU benyttes data fra fagstatistikk om forskning og utvikling i universitets- og høyskolesektoren²³. I manualen for COFOG-statistikk²⁴ kan vi lese hva som skal inkluderes under utdanningsformål med hensyn på FoU:

09.70 R&D EDUCATION

Administration and operation of government agencies engaged in applied research and experimental development related to education; grants, loans and subsidies to support applied research and experimental development related to education undertaken by non-government bodies such as research institutes and universities. Excludes: basic research (01.40).

Videre er det slik i offentlige finanser, som forklart i del 3.1 om de kommunale utdanningsinstitusjonene, at det er investeringsutgiftene, og ikke kapitalslitet, som tas med i de totale utgiftene.

OECDs EaG skiller seg fra offentlige finanser på ett viktig punkt når det gjelder de statlige utdanningsinstitusjonene – lønns- og driftsutgifter til FoU utelukkes ikke fra statistikken. Så lenge FoU-aktivitetene foregår innen utdanningsinstitusjonene, skal utgiftene inkluderes. At det skal være slik framkommer direkte i OECDs manual:

3.7.1.1. EXPENDITURE ON GOODS AND SERVICES INSIDE EDUCATIONAL INSTITUTIONS

The following list indicates the coverage within the expenditure data of goods and services provided by educational institutions: (...) Research and development performed at higher education institutions;

Utgiftene til FoU i utdanningsinstitusjonene spesifiseres imidlertid i EaGs innrapportering og statistikkstabeller. På den måten kan disse utgiftene skilles ut i analysene dersom det er ønskelig.

²³ www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/forskning-og-innovasjon-i-naeringslivet/statistikk/forskning-og-utvikling-i-universitets-og-hogskolesektoren

²⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/ks-gq-19-010>

Utdanningsregnskapet havner i en mellomposisjon i målingen av utgifter til de statlige institusjonene. Statistikken avviker fra begge de to andre statistikkene på den måten at utgifter knyttet til FoU er inkludert, men på en annen måte enn i OECDs EaG.

I nasjonalregnskapet er det ikke bare bygninger og driftsmidler som regnes som kapitalobjekter. Det samme gjelder FoU som er et kapitalobjekt av typen intellektuell kapital. Lønns- og driftsutgifter knyttet til FoU-aktiviteter aktiveres derfor som en eiendel i balansen i nasjonalregnskapet. På denne eiendelen beregnes det så kapitalslit – som reflekterer at FoU'en «brukes opp».

Utdanningsregnskapet følger hovedprinsippet fra nasjonalregnskapet. Det refereres her til 4.30 i manualen for utdanningsregnskap:

(...) Educational institutions often engage in research and development (R&D) activities and this R&D output should not be included in the output of education products. The SAET supply table provides for the recording of this R&D output as a memorandum item. While the output of R&D products is not included in the output of education, the consumption of R&D capital is included in the costs of production for education products.

Av dette følger derfor at det er «forbruket» av allerede gjennomført FoU gjennom kapitalslit som inkluderes i utgiftene i utdanningsinstitusjonene – ikke lønn- og driftsutgiftene som går med til å gjennomføre forskningen.

Hvordan totale utgifter for de statlige utdanningsutgiftene beregnes i de tre statistikkene framkommer i tabell 3.3. Her kan vi se at offentlige finanser har de laveste utgiftene – fordi utgifter knyttet til FoU-aktiviteter utelates fra utdanningsformålet. Utdanningsregnskapet inkluderer FoU i form av kapitalslit og får dermed en god del høyere utgifter. Man kan merke seg at det relativt høye tallet på FoU-kapitalslitet i tabell 3.3 skyldes at det forskes omtrent like mye hvert år og at kapitalen denne forskningen resulterer i har en kort avskrivningstid. FoU-kapitalslitet er derfor nesten like høyt som lønns- og driftsutgiftene knyttet til FoU. OECDs EaG inkluderer også FoU, men da i form av lønns- og driftsutgiftene som går med til forskningen. Fordi anskaffelse av ny kapital gjennom FoU-aktivitet og investeringer i bygninger overstiger samlet kapitalslit blir de totale utgiftene høyest i denne statistikken.

Tabell 3.3 Utgifter i statlige utdanningsinstitusjoner. Milliarder kroner. 2018

	Kilderegnskap	Offentlige finanser	Utdanningsregnskapet	OECDs EaG
Lønns- og driftsutgifter, undervisning	26,8	26,3	26,3	26,3
Lønns- og driftsutgifter, FoU utdanning	0,5	0,5	0,5	0,5
Lønns- og driftsutgifter, FoU andre fag	16,9			16,9
Investeringer i bygninger mm. ²⁵	5,3	5,3		5,3
Kapitalslit, bygninger mm.	2,8		2,8	
Kapitalslit, FoU	15,6		15,6	
Salgs og oppdragsinntekter (-)	(-) 3,5		(-) 3,5	
Totale utdanningsutgifter		32,1	41,7	49,0

Kilde: Statistisk sentralbyrå

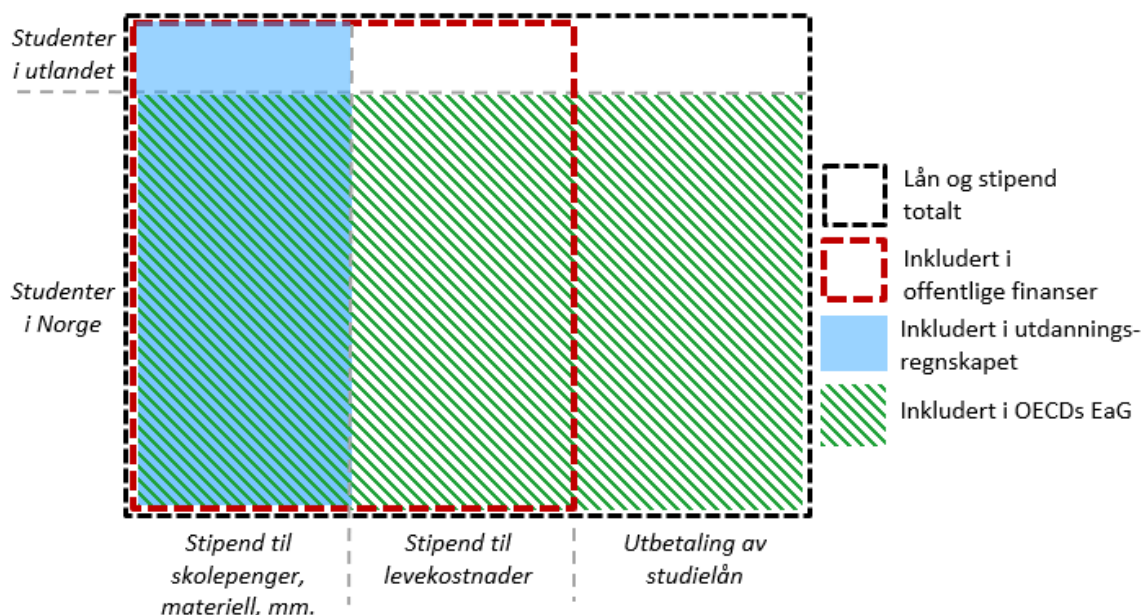
3.3. Lån og stipend til studenter

Når det gjelder finansiell støtte til studenter og elever, der de to hovedelementene er studielån og ulike typer stipend, er det store forskjeller på de tre statistikkene med hensyn på hvordan disse inkluderes. Ulikhetene er knyttet til om støtten gis som stipend eller lån, om den bidrar til å finansiere utgifter direkte knyttet til undervisningen eller generelle bo- og levekostnader og om den

²⁵ Inkludert Statsbyggs investeringer på vegne av universitets- og høyskolesektoren. Alle investeringer i bygg og driftsmidler i universitets- og høyskolesektoren regnes med under formålet utdanning i offentlige finanser.

utbetales til studerende i Norge eller i utlandet. Skjematisk kan sammenhengen mellom de tre statistikkene framstilles som i figur 3.2.

Figur 3.2 Illustrasjon av studiestøtte i utdanningsstatistikkene

Kilde: Statistisk sentralbyrå

I offentlige finanser inkluderes all studiestøtte, bortsett fra studielån, som utdanningsutgifter. Først og fremst omfatter dette ulike typer direkte utdanningsstipend, for eksempel borteboerstipend, utstyrsstipend, stipend til skolepenger i utlandet, flyktningstipend²⁶, barnestipend, samt konvertering av studielån til stipend. Det skilles ikke her mellom stipend som dekker utgifter som er direkte relatert til utdanningen, for eksempel studieavgift eller undervisningsmateriell, og utgifter som dekker studenters bo- og levekostnader, for eksempel husleie. Det gjøres heller ikke forskjell på de som studerer i Norge og de som studerer i utlandet.

I tillegg til ovennevnte er rentestøtte og ettergivelse av studielån inkludert i utdanningsutgiftene i offentlige finanser. Rentestøtten representerer statens subsidiering av lånekostnadene gjennom at studielånet er rentefritt i studietiden. Ettergivelse av studielån skjer ved sykdom eller død. I tillegg er det ordninger for ettergivelse for visse lærerutdanninger og for personer bosatt i utvalgte kommuner. Både rentesubsidier og gjeldsettergivelse regnes som utgifter i statistikken over offentlige finanser.

Utdanningsregnskapet er sammenlignbart med offentlige finanser på den måten at alle stipender inkluderes i utgiftsbegrepet, mens studielån utelukkes. Det er imidlertid viktig å legge merke til at statistikken kun teller med kostnader til kjøp av varer og tjenester som anses å være direkte knyttet til undervisningen. Det vil i praksis si utgifter til studieavgift, kurs, skrivemateriell, bøker etc. Utgifter til generelle bo- og levekostnader for studentene tas ikke med. Det følger av dette at det bare er den delen av stipendene som i henhold til beregningene går med til å finansiere utgifter direkte knyttet til undervisningen som tas med i utdanningsregnskapet²⁷. I oppstillingen av totale utdannings-

²⁶ Flyktningstipend er et eget stipend til flyktninger i grunnskole eller videregående opplæring. Stipendet innebærer at lån fra Lånekassen, blir et stipend isteden.

²⁷ Kildene som gir informasjon om husholdningenes kjøp av varer og tjenester direkte relatert til utdanning er fragmenterte. Nasjonalregnskapet gjør beregninger basert på blant annet SSBs forbruksundersøkelse (www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/forbruk/statistikk/forbruksundersokelsen) og varehandelsstatistikk (www.ssb.no/varehandel-og-tjenesteyting/varehandel/statistikk/omsetning-i-varehandel-etter-produktgruppe).

utgifter for offentlig forvaltning er med andre ord overføringer til husholdningssektoren oppført med et langt lavere beløp i utdanningsregnskapet enn i offentlige finanser.

Når vi ser på studiestipend, skiller OECDs EaG seg fra de to andre statistikkene. Det er kun støtte som gis til studenter i Norge som tas med. I motsetning til utdanningsregnskapet gjøres det imidlertid ingen forskjell på støtte som dekker studiemateriell og støtte som dekker generelle bo- og levekostnader – all finansiell støtte tas med i EaG.

Behandlingen av lån er en vesentlig forskjell i EaG og statistikk basert på prinsippene i nasjonalregnskapet. Fordi OECD søker å belyse de totale midlene som tilføres studentene, inkluderes utbetaling av studielån i totalen. Det er verd å merke seg at som hovedregel skal ikke tilbakebetalinger i form av renter og avdrag komme til fratrukk. Fordi det er de totale utbetalingene av lån som skal tas med, må naturligvis utgifter i form av rentestøtte og ettergivelse av lån, som inkluderes i offentlige finanser, utelates fra OECDs EaG. Studielån omtales for eksempel i del 4.5.4 i OECDs håndbok, der vi blant annet kan lese:

Student loans, including those not attributable to household payments for educational institutions, such as subsidies for student living costs, are reported on a gross basis, that is without subtracting or netting out repayments or interest payments from the borrowers (students or households). The cost to the government of servicing these loans (i.e. interest-rate subsidies and the cost of default payments) is not included. Thus, student loan expenditure represents the total value of loans paid by government to students during the reference year.

På samme måte som for utgifter til utdanningsinstitusjoner kan vi dermed oppsummere bidragene fra stipender og studielån til totale utdanningsutgifter i de tre statistikkene.

Tabell 3.4 Statens utgifter til studiestøtte. Milliarder kroner. 2018

	Kilderegnskap	Offentlige finanser	Utdanningsregnskapet	OECDs EaG
Studielån	16,5			16,5
Stipend (til studie- og levekostnader)	10,6	10,6	5,8	9,9
Rentestøtte og ettergivelse	1,8	1,8		
Totale utdanningsutgifter		12,4	5,8	26,4

Kilde: Statistisk sentralbyrå

3.4. Andre utgifter relatert til utdanning

I dette avsnittet beskrives hvordan utgifter til virksomheter utenom de statlige og kommunale utdanningsinstitusjonene inkluderes i statistikkene. I tillegg ser vi på andre typer overføringer enn finansiell støtte til elever og studenter, blant annet offentlige tilskudd til private skoler.

Offentlige virksomheter tilknyttet utdanningssektoren

Også når man ser bort fra de statlige og kommunale utdanningsinstitusjonene er det en rekke deler av offentlig forvaltning som er involvert i utdanningssektoren. Dette dreier seg for eksempel om Kunnskapsdepartementet, inkludert underliggende virksomheter som Utdanningsdirektoratet, Foreldreutvalgene for grunnsopplæringen og barnehager, og Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir). Dette er virksomheter som ikke vedrører utdanning direkte, men på ulike måter betjener utdanningsinstitusjonene, iverksetter utdanningspolitikken og administrerer og fører tilsyn med sektoren.

Felles for disse virksomhetene i statistikken er at de tilordnes formål 09 (Utdanning), men ikke inngår i næring 85 (Undervisning) i henhold til næringsgrupperingen²⁸. Utgiftene i disse virksomhetene tas med som utdanningsutgifter i alle tre statistikkene. I utdanningsregnskapet kommer salgs- og oppdragsinntekter til fratrukk slik at det er nettoutgiften som inkluderes, mens det i offentlige finanser og EaG er bruttoutgiften som synliggjøres.

Tilskudd til private utdanningsinstitusjoner og andre overføringer

Det offentlige yter tilskudd til private utdanningsinstitusjoner på alle nivåer. I 2018 utgjorde disse nesten 13 milliarder kroner. De største overføringspostene for staten er tilskudd til private grunnskoler (2,5 mrd.), videregående skoler (1,6 mrd.), folkehøgskoler (0,8 mrd.) og høyskoler (1,5 mrd.). For kommuneforvaltningen er den dominerende posten de fylkeskommunale tilskuddene til lærebedrifter til lærlinger/lærekandidater (3,2 mrd.) – overføringer til andre, for eksempel til private fagskoler, utgjør relativt små beløp. Alle tre statistikkene som dette notatet omhandler tar med tilskuddene til private utdanningsinstitusjoner som offentlige utdanningsutgifter.

I tillegg til tilskudd til private utdanningsinstitusjoner har det offentlige utgifter i form av overføringer til virksomheter som ikke er direkte involvert i selve utdanningen, men som likevel befatter seg med sektoren. Disse utgiftene tas med i offentlige finanser og i EaG, men utelates fra utdanningsregnskapet. I 2018 beløp disse overføringene seg til drøyt 1 milliard kroner. Dette omfatter for eksempel tilskudd til bygging av studentboliger, samt overføringer til Statens Lånekasse. Statens Lånekasse regnes ikke med til statsforvaltningen i SSBs statistikker. Lånekassen er derimot plassert i finanssektoren, sammen med blant annet Husbanken. Statens utgifter til drift av Lånekassen, samt mislighold av lån, synliggjøres derfor som overføringer i statistikk over offentlig forvaltnings utgifter.

Staten utbetaler også tilskudd til utlandet innen utdanning. Dette er for eksempel tilskudd til frittstående grunnskoler og videregående skoler i utlandet og tilskudd for deltaking i internasjonale akademiske programmer og nettverk. I offentlige finanser inkluderes dette i de totale utdanningsutgiftene. De to andre statistikkene er begrenset til innenlandske institusjoner og utelater derfor disse tilskuddene.

Jobbtrening

Som arbeidsgiver pådrar offentlige virksomheter seg utgifter i forbindelse med kursing, trening og opplæring av egne ansatte, for eksempel IT- eller språkundervisning. Slik jobbtrening er ofte utdanning av mer uformell karakter og det primære formålet er ikke utdanning av enkeltpersonene i seg selv, men å yte gode tjenester på et bestemt felt – for eksempel innen forsvar, politi og rettsvesen, samferdsel, helse eller generell offentlig administrasjon. I offentlige finanser er det dette som er styrende for hvilket formål utgiften henføres til. Utgifter til jobbtrening utenfor utdanningsinstitusjonene kommer derfor ikke med som utgifter til utdanningsformål. En utgift kan bare tas med under ett enkelt formål slik at man sørger for at summen av utgifter til alle formål tilsvarer de totale offentlige utgiftene.

Utdanningsregnskapet er ikke bundet av den samme begrensingen som offentlige finanser. I denne statistikken kan utgifter til jobbtrening tas med selv om hovedformålet er et helt annet sett fra det offentliges side. Utgifter til jobbtrening er sjelden eller aldri spesifisert i regnskapsopplysningene til virksomheter og må derfor estimeres. Det vises her til omtale av dette i dokumentasjonen av utdanningsregnskapet i Notater 2020/41.

²⁸ De fleste virksomhetene ligger under næringsgruppe 84.12 – Offentlig administrasjon tilknyttet helsestell, undervisning, kirke, kultur og miljøvern iht. næringsgrupperingen.

At man må være oppmerksomme på slike forskjeller mellom formålsgrupperingen og ulike satellittregnskaper som belyser et spesifikt tema understrekes i den siste versjonen av manualen for formålsgruppering:

COFOG data can differ from satellite accounts data related to the same topic because COFOG provides a classification of total government expenditure, and needs to reach a full consistency among the 10 divisions and their breakdowns. On the other hand, satellite accounts, using ad hoc classifications, provide specific focus on a single theme of expenditure and do not generally need to constrain additivity to the total expenditure. In such a way satellite accounts are able to enlarge the scope of the classification issue with respect to the COFOG nomenclature, including activities that are auxiliary with respect to the main purpose according to the COFOG framework.

Når det gjelder EaG søker man å belyse utgifter til formell utdanning. Jobbtrening vil derfor i stor grad derfor falle utenfor definisjonene for denne statistikken, slik det forklares allerede i innledningen i del 1.1 i OECDs manual:

The data collection covers formal education, which takes place entirely in educational institutions or is delivered as a combined school- and work-based program provided the school-based component represent at least 10% of the study over the whole program. Entirely work-based training is excluded.

Tabell 3.5 Andre utgifter knyttet til utdanning. Milliarder kroner. 2018

	Kilde- regnskap	Offentlige finanser	Utdannings- regnskapet	OECDs EaG
Lønns- og driftsutgifter ¹ , offentlige etater	2,6	2,6	2,6	2,6
Salg og oppdrag, offentlige etater (-)	(-) 0,4		(-) 0,4	
Investeringer, offentlige etater	0,1	0,1		0,1
Tilskudd til private institusjoner	12,7	12,7	12,7	12,7
Andre tilskudd ² , utdanningsformål	1,3	1,3		2,0
Jobbtrening mv.	7,2		7,2	
Totale utdanningsutgifter		17,1	22,2	17,7

¹ Inkluderer noe produktkjøp, dvs. overføringer i naturalia til husholdninger.

² Inkluderer kapitaloverføringer og overføringer til utlandet. Ved en inkurie har et tilskudd på 0,7 milliarder blitt inkludert to ganger i EaG.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

3.5. Barnehager

Når det gjelder barnehageutgifter er det slik at disse utelates både fra utdanningsregnskapet og formålet utdanning i offentlige finanser. I utdanningsdatabasen til OECD er derimot barnehageutgifter med. Når OECD gjør internasjonale sammenligninger av de samlede offentlige utgiftene til utdanning i selve publikasjonen EaG holdes imidlertid barnehageutgiftene utenom – blant annet på grunn av utfordringer med datakvalitet. Barnehagene belyses gjerne for seg – ikke som en del av utdanningen for øvrig. Se boks 1 for ytterligere omtale av kategorisering av barnehager.

I EaG-databasen plasseres barnehagene på laveste utdanningsnivå (ISCED 0). De offentlige utgiftene til dette nivået er 49 milliarder kroner i 2018. Dette framkommer som summen av lønns- og driftsutgifter og investeringer i de offentlige barnehagene, samt tilskudd til private barnehager. Foreldrebetaling kommer til fratrukk slik at det er nettoutgiften for det offentlige som synliggjøres.

Tabell 3.6 Offentlige utgifter til barnehager klassifisert som utdanning. Milliarder kroner. 2018

	Kilde- regnskap	Offentlige finanser	Utdannings- regnskapet	OECDs EaG
Lønns- og driftsutgifter	29,1			29,1
Investeringer	2,6			2,6
Kapitalslit	1,4			
Tilskudd til private barnehager	21,7			21,7
Foreldrebetaling (-)	(-) 4,0			(-) 4,0
Totale utdanningsutgifter		0,0	0,0	49,4

Kilde: Statistisk sentralbyrå

I en sammenligning av utdanningsutgifter mellom de tre statistikkene vi fokuserer på i dette notatet, må man altså passe på å håndtere ulik kategorisering av barnehager – enten ved å holde utgifter til barnehagenivået utenfor i OECDs tallmateriale eller legge de til i utdanningsregnskapet eller offentlige finanser. Det førstnevnte er åpenbart det enkleste, da ISCED 0 lett kan holdes utenom når man trekker ut data fra OECDs database. Gjør man dette vil forskjellen i totale offentlige utgifter mellom OECDs tall på den ene siden og de to andre statistikkene på den andre siden mer enn halveres.

Boks 1. Kategorisering av barnehager og barnehageutgifter

Hvorvidt barnehager bør regnes med som utdanning eller ikke har lenge vært diskutert i ulike statistikkmiljøer. Dette henger sammen med at det er store forskjeller mellom land med hensyn på hvilket pedagogisk innhold det er i institusjoner under barneskolenivå. Selv om det er klare krav til innholdet i barnehagetjenesten i Norge²⁹, utelates denne i dag fra det norske utdanningsregnskapet. Dette gjøres med henvisning til 3.17 i håndboka med retningslinjer for statistikken:

Different countries have quite different starting ages for school (ranging from 3 to 7). Sometimes educational programs are included in the pre-primary level in countries that have an older starting age. Pre-primary education includes only the education part of pre-primary education. Child care expenditures of kindergartens should be excluded. There might be some practical difficulties making the split in cases where child care and education programs are combined. From this follows that ISIC 851 could be used as a proxy for the education part of pre-primary education, while ISIC 889 which includes kindergartens, should be excluded.

Her pekes det på den vanskelige grensen mellom barnepass med og uten utdanningsinnhold. For å få mest mulig sammenlignbare tall mellom land anbefales det derfor at man som en pragmatisk løsning ser til næringsklassifikasjonen ISIC (International Standard Industrial Classification)³⁰ og utelukker hele næring 889 fra utdanningsregnskapet. Denne næringen benevnes Andre sosialtjenester uten botilbud i den norske oversettelsen og inkluderer i praksis alle norske barnehager.

Statistikk om offentlige finanser følger utdanningsregnskapets linje med hensyn på klassifisering av norske barnehager. Dermed føres ikke disse opp under formål 09, utdanning, men under formål 104, barn og familie – en underkategori av sosiale omsorgstjenester. Det er ikke åpenbart at dette er den beste løsningen og andre land kan ha gjort andre vurderinger og tatt andre valg.

I motsetning til de to ovennevnte statistikkene inkluderes barnehager i OECDs statistikk. Dette gjøres med referanse til utdanningsnivå null i standarden for utdanningstjenester (ISCED)³¹:

According to ISCED 2011, early childhood programs are considered as educational when they have an intentional education component. These programs aim to develop the cognitive, physical and socio-emotional skills needed to participate in school and society. ISCED level 0 covers early childhood education for all ages, including very young children.

I OECDs retningslinjer utdypes det videre:

Early Childhood education programs (ISCED level 0) are typically designed with a holistic approach to support children's early cognitive, language, physical, social and emotional development and to introduce young children to organised instruction in an institutionalised setting. (...) Early Childhood education programs are usually school-based or otherwise institutionalised for a group of children. As the institutions authorised to provide ISCED level 0 programs vary between jurisdictions (e.g. centre-based, community-based, home-based), to be reported in the UOE collection both the program and the mode or institution of delivery should be recognised within the respective early childhood education system.

²⁹ Se for eksempel Barnehageloven: https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64#KAPITTEL_1

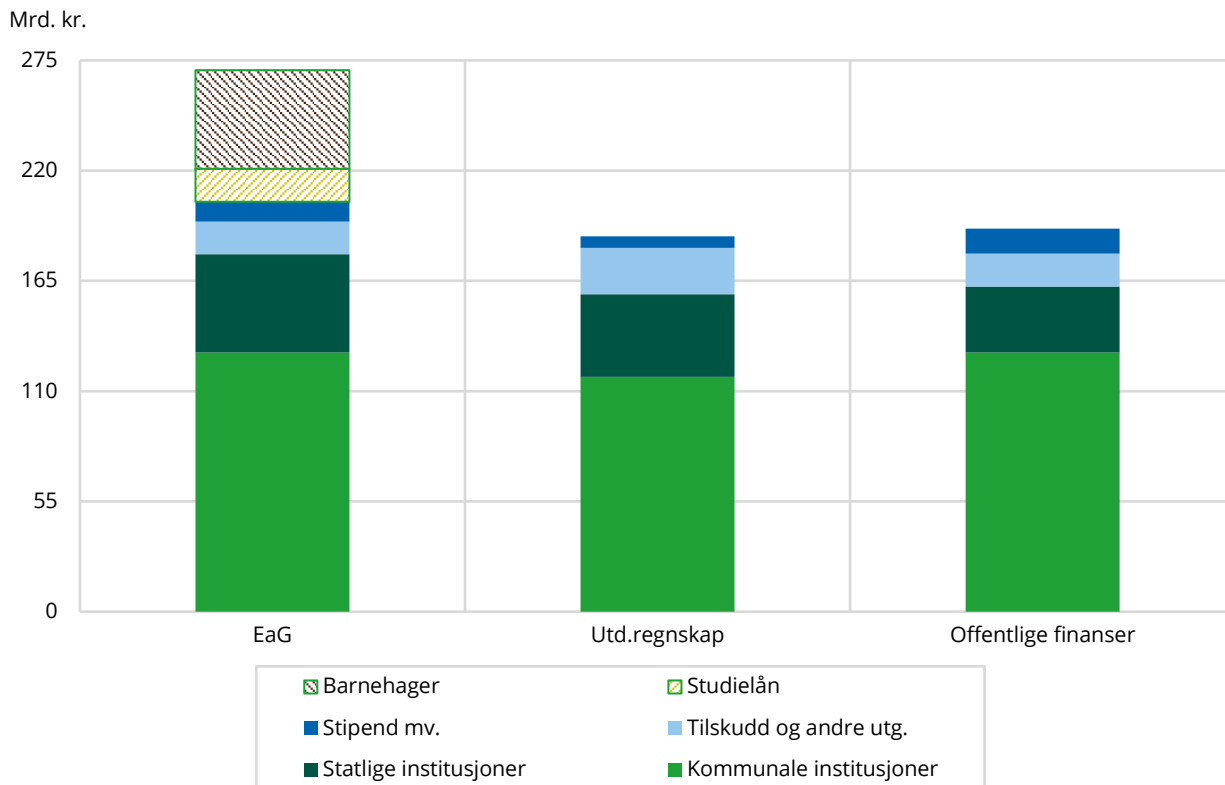
³⁰ ISIC samsvarer med SSBs Standard for næringsgruppering (NOS D 383) og EUs næringsstandard NACE Rev. 2

³¹ Fra OECD Handbook for Internationally Comparative Education Statistics 2018.

3.6. Oppsummering av sammenlignbarheten

Vi kan dermed oppsummere alle de fem delene som er gjennomgått i figurform. Utgiftene til barnehager og studielån er skravert i figuren for å understreke at disse elementene kun er inkludert i EaG-statistikken. Holder man de to utenom, ser man at det er langt bedre samsvar mellom de tre statistikkene enn man kan få inntrykk av ved en «uforsiktig» og overflatisk sammenligning av totalsommene.

Figur 3.3 Totale utdanningsutgifter fordelt på enkeltområder

Kilde: Statistisk sentralbyrå. [Se figurdata 3.3 i Tallgrunnlag til figurer](#)

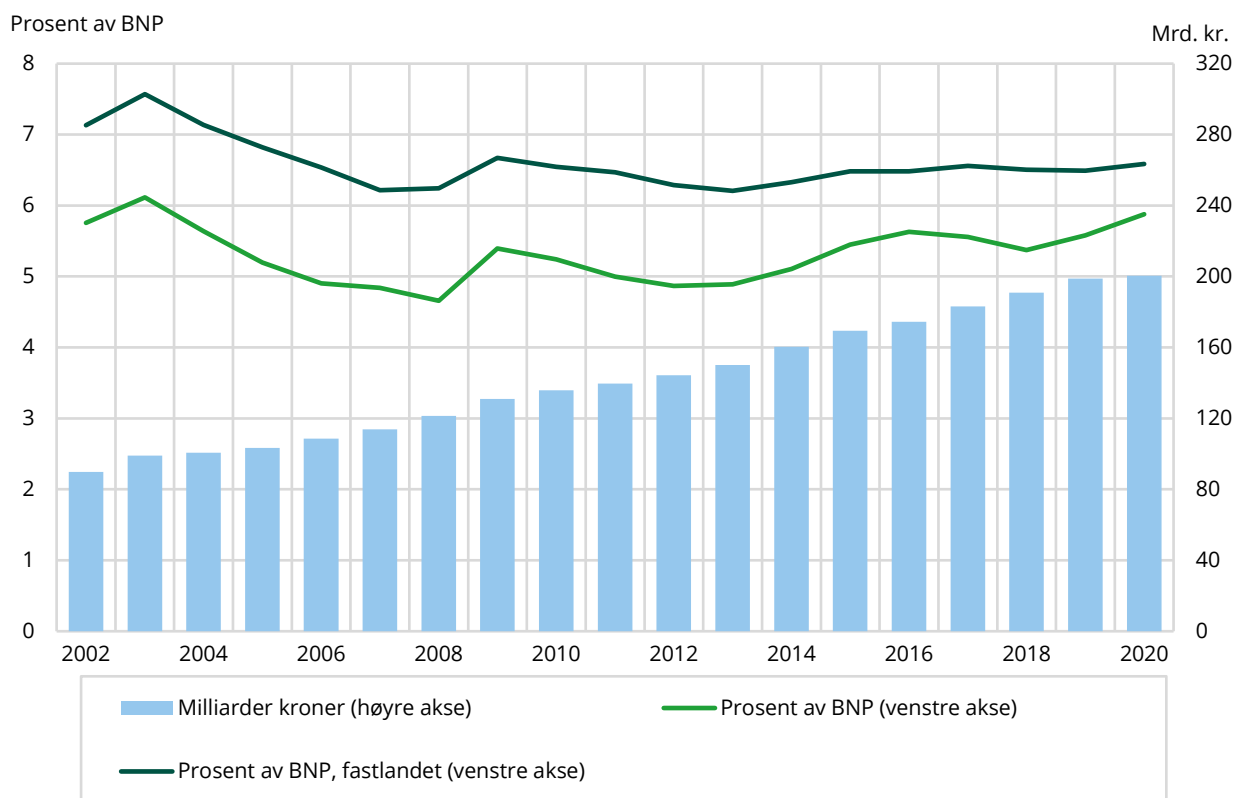
4. Om bruken av statistikkene

Som vi har sett er det en del forskjeller på hvordan offentlige utgifter til utdanning måles. Men i hvilke sammenhenger bør de ulike statistikkene brukes?

4.1. Sammenligning over tid

Foreløpig er det publisert relativt få årganger av utdanningsregnskapet. Dermed er det EaG og offentlige finanser som gir det beste grunnlaget for å analysere utviklingen over en lengre tidsperiode. Tallene i offentlige finanser er ikke justert for inflasjon, så en tidsserie for utdanningsutgifter herfra vil alene ikke gi oss så mye informasjon. Som en erstatning for faste priser er det vanlig å vise de offentlige utgiftene som en andel av BNP. Det er da enkelte ting man må huske på. Veksten i BNP vil avhenge av konjunktorene, mens de offentlige utgiftene, for eksempel innen utdanning, ofte vil utvikle seg mer stabilt. Det er derfor viktig å overse mindre endringer i forholdstallet fra år til år og fokusere på langsiktige tendenser.

Figur 4.1 Utgifter til utdanning i offentlige finanser. 2002-2020

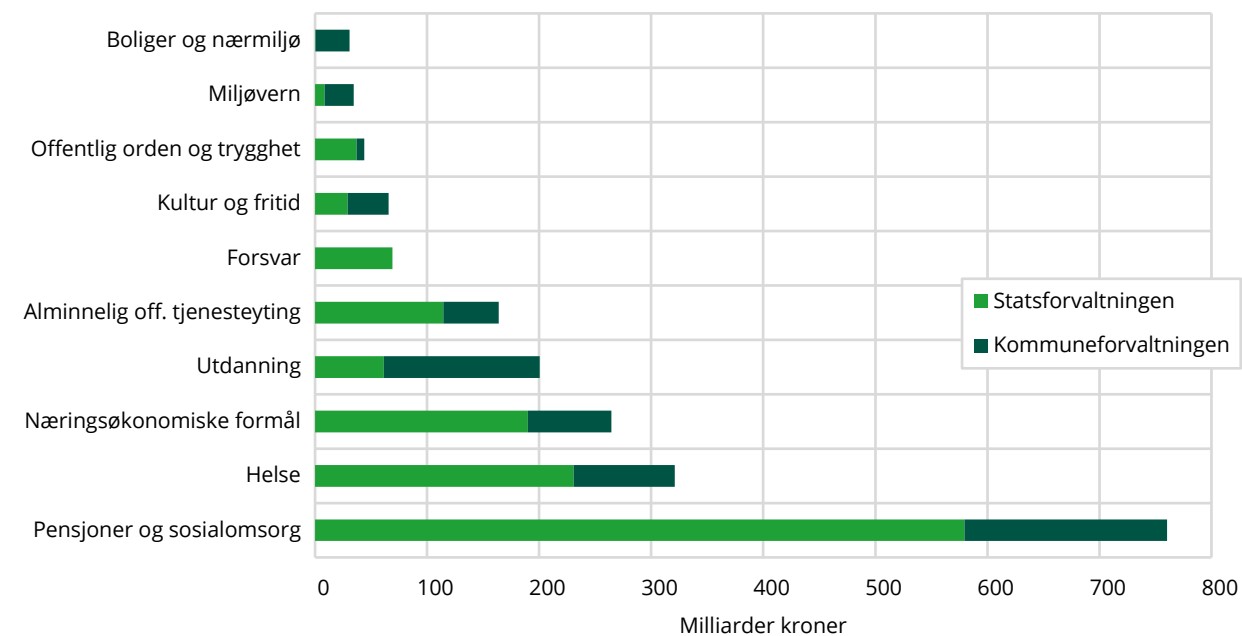
Kilde: Statistisk sentralbyrå. [Se figurdata 4.1 i Tallgrunnlag til figurer](#)

For Norges del er det et spørsmål om hva som er mest hensiktsmessig av å analysere utdanningsutgiftene som andel av totalt BNP eller fastlands-BNP. Utgifter som andel av samlet BNP vil normalt variere mer enn som andel av fastlands-BNP ettersom verdiskapingen i oljenæringen varierer mer enn i øvrige næringer. I en analyse av utviklingen i Norge over tid kan det derfor være mest hensiktsmessig å bruke fastlands-BNP. I en sammenligning av Norge med et annet land vil imidlertid utgifter i prosent av fastlands-BNP kunne gi en overvurdering av hvor mye Norge bruker på utdanning av sin samlede verdiskapning.

4.2. Sammenligning med annen offentlig pengebruk

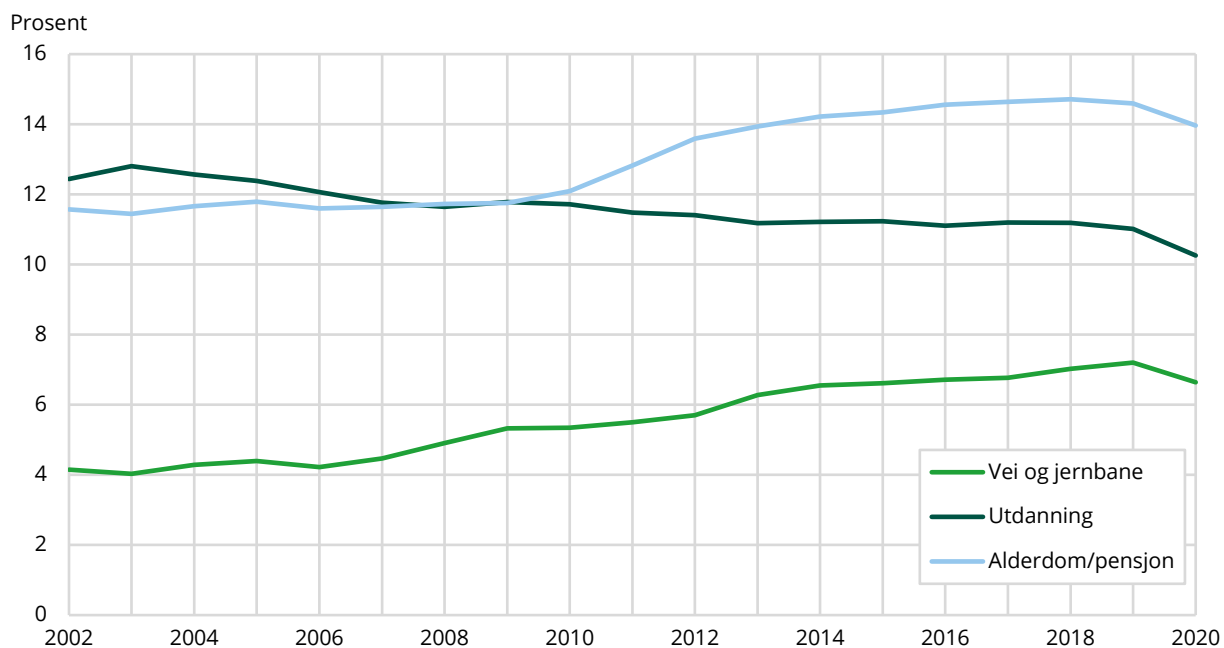
Et relevant spørsmål er hvor mye det offentlige bruker på utdanning, sammenlignet med utgifter til andre formål. For å svare på dette er det best å bruke formålsfordelte tall fra offentlig forvaltnings inntekter og utgifter. Siden OECDs statistikk er basert på andre standarder, kan det gi et misvisende bilde hvis man sammenligner disse tallene med tall fra andre statistikker om offentlige utgifter til andre formål.

Figur 4.2 Offentlige utgifter etter formål. 2018

Kilde: Statistisk sentralbyrå. [Se figurdata 4.2 i Tallgrunnlag til figurer](#)

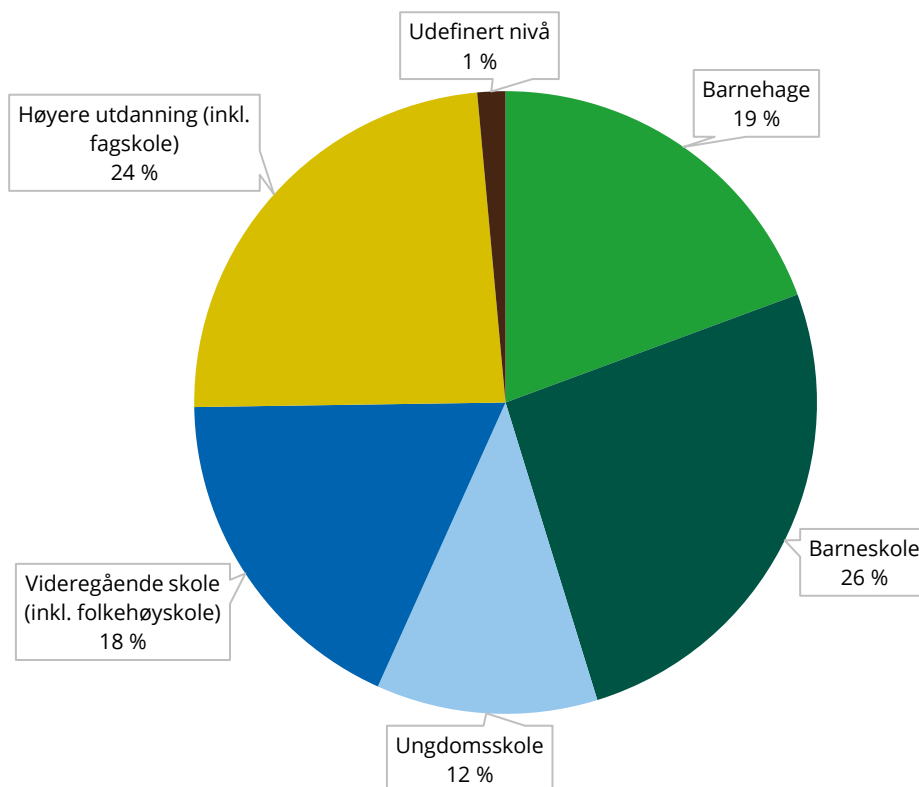
Når man sammenligner utgiftene til utdanning med andre utgiftsområder over tid, må man være varsom når man tolker resultatene. Offentlige finanser viser at den delen av de offentlige utgiftene som brukes på utdanningsformål har sunket de siste 10-15 årene. Dette skyldes først og fremst ikke at bevilgningene til utdanning har blitt redusert – men at økningene har vært enda større på andre områder. For eksempel gjelder dette utgifter til alderspensjoner og utgifter til veier og jernbane. Dette illustreres i figur 4.3, som dessuten viser at de ekstraordinært høye utgiftene for å motvirke negative effekter av pandemien bidro til at utgiftsandelene til alle disse tre formålene gikk markant ned i 2020.

Figur 4.3 Offentlige utgifter til utvalgte formål i prosent av totale offentlige utgifter

Kilde: Statistisk sentralbyrå. [Se figurdataba 4.3 i Tallgrunnlag til figurer](#)

4.3. Sammenligning av utgifter til ulike utdanningsnivåer

For å belyse utgifter til de forskjellige utdanningsnivåene kan både utdanningsregnskapet og EaG benyttes. Utdanningsregnskapet inkluderer kun utgifter som er direkte relatert til selve utdanningen og har en noe grovere nivåinndeling. EaG inkluderer også utgifter til tjenester tilknyttet utdanningen og har en mer finmasket nivåinndeling. Offentlige finanser har klare svakheter ved at statistikken ikke gir den oppsplittingen som formålsstandarder legger opp til, se omtale i del 3.1, og bør unngås dersom poenget er å se på nivåene opp mot hverandre.

Figur 4.4 Fordelingen av offentlige utgifter etter utdanningsnivå. 2018¹

¹Studielån er ekskludert fra utgiftene i figuren. [Se figurdata 4.4 i Tallgrunnlag til figurer](#)

Kilde: OECD

4.4. Sammenligning mellom land

Et viktig bruksområde for mange statistikker er internasjonale sammenligninger. Dette gjelder også utdanningsstatistikkene, og både OECDs EaG og satellittregnskapet for utdanning har som formål å gi tall som gir muligheter til å sammenligne hvor mye som brukes på utdanning i ulike land.

Utdanningsregnskapet følger internasjonale standarder og vil derfor egne seg godt ved sammenligninger mot andre land som også har tilsvarende egne satellittregnskaper. Foreløpig gjelder dette ganske få land ettersom retningslinjene for denne statistikken ikke ble utarbeidet før i 2019.

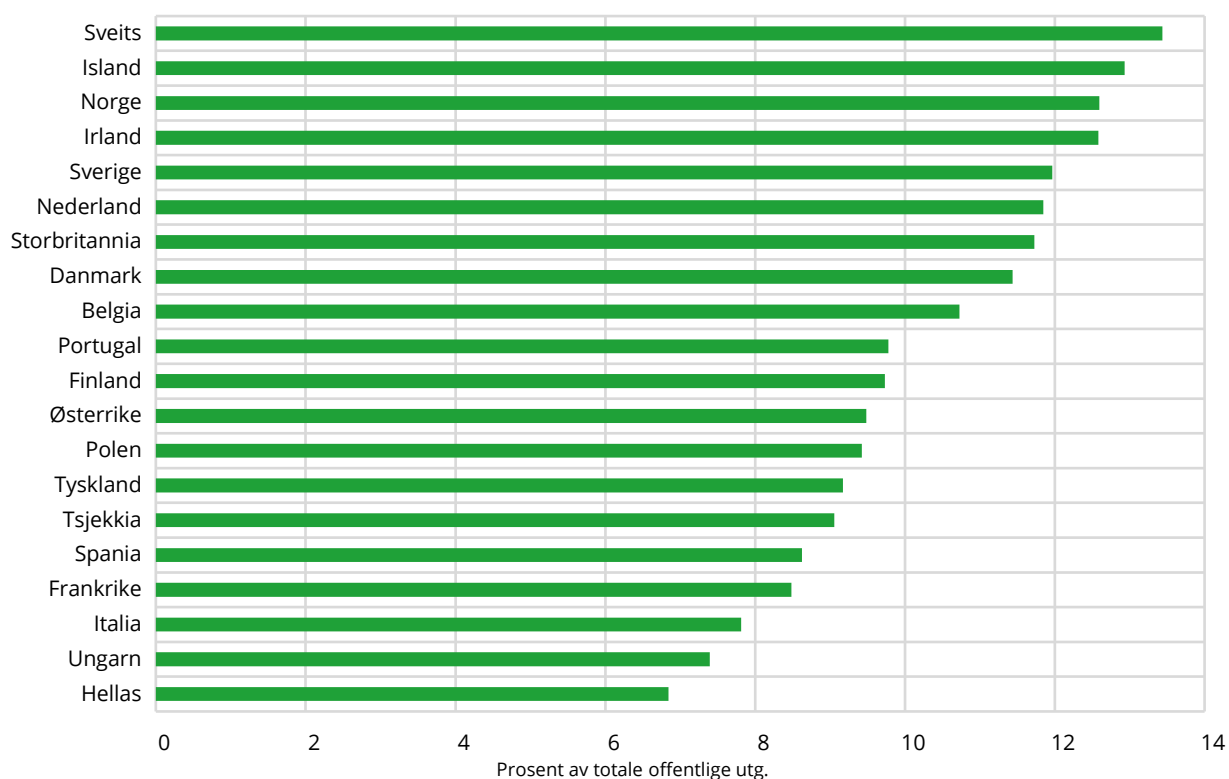
Offentlig forvaltnings inntekter og utgifter er i utgangspunktet også et fint grunnlag for internasjonale sammenligninger. For EU-medlemmer finnes det tall for dette i Eurostats database³². En utfordring kan være barnehageutgifter og FoU-utgifter i høyere utdanning. Det er sannsynligvis langt fra enhetlig behandling av disse i Europa, noe som slår rett inn i statistikkene og svekker sammenlignbarheten.

Et av hovedformålene med OECDs undersøkelser er å kunne gi sammenlignbare tall for alle OECD-land. Den inneholder også tall for antall elever og studenter, slik at man også kan se innsatsen per elev eller student. EaG data er sannsynligvis det mest gjennomarbeidede materialet av kandidatene

³² https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/gov_10a_exp/default/table?lang=en

her og framstår dermed som den beste kilden for internasjonale sammenligninger. Et eksempel, hentet fra OECDs siste publikasjon, er vist i figur 4.5.

Figur 4.5 Offentlige utgifter til utdanning¹ i europeiske OECD-land. 2018

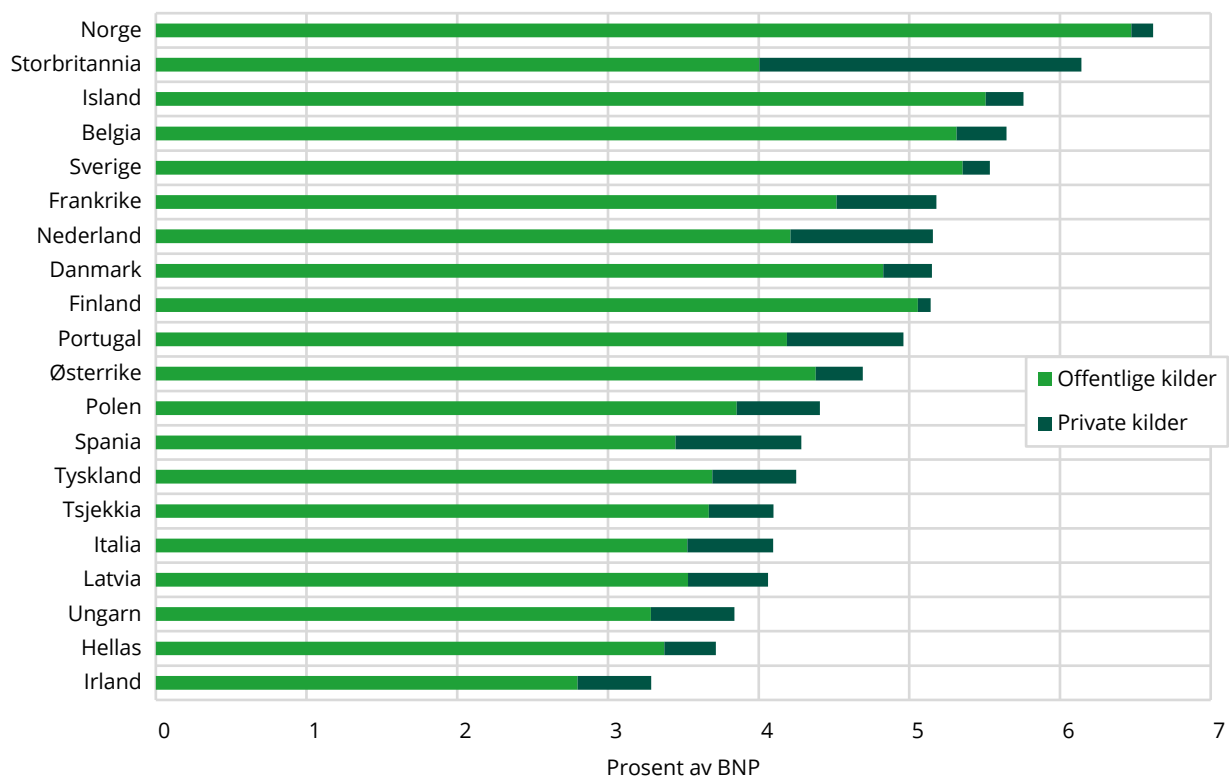
¹ Utgifter til alle ISCED-nivåer ekskludert nivå 0 (barnehager). [Se figurdata 4.5 i Tallgrunnlag til figurer](#)

Kilde: OECD

4.5. Sammenligning av utdanningsutgifter fra forskjellige kilder

Hvem som betaler for utdanningen kan variere mellom land og over tid. Det offentlige betaler for det aller meste av utgiftene for utdanning i Norge, mens husholdningene selv betaler en langt større andel i for eksempel Storbritannia. For å sammenligne forholdet mellom private og offentlige utdanningsutgifter i ulike land er det EaG og utdanningsregnskapet som egner seg best. Begge disse statistikkene omfatter utdanningsutgifter fra flere sektorer og en fordeling av utgiftene etter hvilken sektor som betaler dem.

Figur 4.6 Utdanningsutgifter etter finansieringskilde i utvalgte OECD-land. 2018

Kilde: OECD (primary to tertiary education). [Se figurdata 4.6 i Tallgrunnlag til figurer](#)

Referanser

- Barnehageloven. (2005). Lov om barnehager (LOV-2005-06-17-64). Lovdata.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>
- Direktoratet for økonomiforvaltning. (2021). Statsregnskapet – Kunnskapsdepartementet.
<https://statsregnskapet.dfo.no/departementer/02-kunnskapsdepartementet/>
- Eurostat. (u.å). Continuing vocational training survey.
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/microdata/continuing-vocational-training-survey>
- Golberg, P. (2020). *Utdanningsregnskap. Dokumentasjon av metoder og kilder.*
<https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/artikler-og-publikasjoner/utdanningsregnskap>
- IMF. (2014). Government Finance Statistics Manual 2014 (GFSM 2014).
<https://www.imf.org/external/pubs/ft/gfs/manual/gfs.htm>
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2019). Regnskapsrapporteringen i KOSTRA. Veiledning Regnskapsåret 2020.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/bbb36cc4ebcc460b83aedfb68ca95c6d/2020/hovedveileder-2020---endelig.pdf>
- Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse. (2022). Database for statistikk om høyere utdanning. https://dbh.hkdir.no/tall-og-statistikk/statistikk-meny/okonomi/statistikk-side/13.1?undermeny=okonomi_regnskapoppsett
- OECD. (2018). OECD Handbook for Internationally Comparative Education Statistics 2018.
<https://www.oecd.org/education/oecd-handbook-for-internationally-comparative-education-statistics-2018-9789264304444-en.htm>
- OECD. (2021). Education at a Glance 2021. OECD INDICATORS. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/b35a14e5-en.pdf?expires=1653462344&id=id&accname=guest&checksum=F5E3A83AA492B15EC80EBD7119896679>
- Statistisk sentralbyrå (u.å). *KOSTRA nøkkeltall.* <https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra>
- Statistisk sentralbyrå. (2006). *COFOG-klassifikasjon av offentlig forvaltningsutgifter etter formål.* (Norges offisielle statistikk D 364). https://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/nos_d364/nos_d364.pdf
- Statistisk sentralbyrå. (2013, 17. desember). Forbruksundersøkelsen. <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/forbruk/statistikk/forbruksundersokelsen>
- Statistisk sentralbyrå. (2019). Regnskapsfaglig veiledning til KOSTRA-publiseringen 15. mars 2019
<https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kommune-stat-rapportering/attachment/384801?ts=16a4f914690>
- Statistisk sentralbyrå. (2019, 7. mai). Omsetning i varehandel, etter produktgruppe.
<https://www.ssb.no/varehandel-og-tjenesteyting/varehandel/statistikk/omsetning-i-varehandel-etter-produktgruppe>
- Statistisk sentralbyrå. (2020, 9. september). Utdanningsindikatorer OECD.
<https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/utdanningsindikatorer-oecd>
- Statistisk sentralbyrå. (2020, 18. november). Utdanningsregnskap.
<https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/nasjonalregnskap/statistikk/utdanningsregnskap>

Statistisk sentralbyrå. (2021, 2. september). Offentlig forvaltnings inntekter og utgifter.

<https://www.ssb.no/offentlig-sektor/offentlig-forvaltning/statistikk/offentlig-forvaltnings-inntekter-og-utgifter>

Statistisk sentralbyrå. (2022, 17. februar). Forskning og utvikling i universitets- og høgscolesektoren.

<https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/forskning-og-innovasjon-i-naeringslivet/statistikk/forskning-og-utvikling-i-universitets-og-hogskolesektoren>

UNECE. (2020). Satellite Account for Education and Training – Compilation Guide.

<https://unece.org/DAM/stats/publications/2020/ECECESSTAT20201.pdf>

UNESCO, OECD, Eurostat. (2020). UOE data collection on formal education. Manual on concepts,

definitions and classifications. <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/uo-e-data-collection-manual-2020-en.pdf>

United Nations. (2008). International Standard Industrial Classification of All Economic Activities.

https://unstats.un.org/unsd/publication/seriesm/seriesm_4rev4e.pdf

Tallgrunnlag til figurer

Figurdata 1.1 Offentlige utgifter til utdanning fra ulike statistikker

	Utd.regnskap	Offentlige finanser	EaG	EaG (alle nivåer)
2016	172	174	196	249
2017	179	183	205	261
2018	187	191	219	272

Figurdata 3.1 Utgifter i kommunale utdanningsinstitusjoner

	KOSTRA	Offentlige finanser
2015	112	114
2016	115	116
2017	121	122
2018	125	126
2019	129	130
2020	127	130

Figurdata 3.3 Totale utdanningsutgifter fordelt på enkeltområder

	EaG	Utd.regnskap	Offentlige finanser
Kommunale institusjoner	129	117	129
Statlige institusjoner	49	41	33
Tilskudd og andre utg.	16	23	17
Stipend mv.	10	6	13
Studielån	17	0	0
Barnehager	49	0	0

Figurdata 4.1 Utgifter til utdanning i offentlige finanser. 2002-2020

	Prosent av BNP	Prosent av BNP, fastlandet	Milliarder kroner
2002	5,8	7,1	90
2003	6,1	7,6	99
2004	5,6	7,1	101
2005	5,2	6,8	103
2006	4,9	6,5	109
2007	4,8	6,2	114
2008	4,7	6,2	121
2009	5,4	6,7	131
2010	5,2	6,5	136
2011	5,0	6,5	140
2012	4,9	6,3	144
2013	4,9	6,2	150
2014	5,1	6,3	160
2015	5,4	6,5	169
2016	5,6	6,5	174
2017	5,6	6,6	183
2018	5,4	6,5	191
2019	5,6	6,5	199
2020	5,9	6,6	200

Figurdata 4.2 Offentlige utgifter etter formål. Milliarder kroner. 2018

	Statsforvaltningen	Kommuneforvaltningen
Pensjoner og sosialomsorg	580	181
Helse	231	90
Næringsøkonomiske formål	190	74
Utdanning	61	139
Alminnelig off. tjenesteyting	115	49
Forsvar	69	0
Kultur og fritid	29	37
Offentlig orden og trygghet	37	7
Miljøvern	9	26
Boliger og nærmiljø	0	30

Figurdata 4.3 Offentlige utgifter til utvalgte formål i prosent av totale offentlige utgifter

	Vei og jernbane	Utdanning	Alderdom/pensjon
2002	4,1	12,4	11,6
2003	4,0	12,8	11,4
2004	4,3	12,6	11,7
2005	4,4	12,4	11,8
2006	4,2	12,1	11,6
2007	4,5	11,8	11,6
2008	4,9	11,6	11,7
2009	5,3	11,8	11,8
2010	5,3	11,7	12,1
2011	5,5	11,5	12,8
2012	5,7	11,4	13,6
2013	6,3	11,2	13,9
2014	6,5	11,2	14,2
2015	6,6	11,2	14,3
2016	6,7	11,1	14,6
2017	6,8	11,2	14,6
2018	7,0	11,2	14,7
2019	7,2	11,0	14,6
2020	6,6	10,3	14,0

Figurdata 4.4 Fordelingen av offentlige utgifter etter utdanningsnivå. 2018

	Totale utgifter
Barnehage	49 400
Barneskole	66 014
Ungdomsskole	29 321
Videregående skole (inkl. folkehøyskole)	46 023
Høyere utdanning (inkl. fagskole)	60 670
Udefinert nivå	3 710

Figurdata 4.5 Offentlige utgifter til utdanning i utvalgte OECD-land. 2018

Land	Prosent av totale offentlige utgifter
Hellas	7
Ungarn	7
Italia	8
Frankrike	8
Spania	9
Tsjekkia	9
Tyskland	9
Polen	9
Østerrike	9
Finland	10
Portugal	10
Belgia	11
Danmark	11
Storbritannia	12
Nederland	12
Sverige	12
Irland	13
Norge	13
Island	13
Sveits	13

Figurdata 4.6 Utdanningsutgifter etter finansieringskilde i utvalgte OECD-land. 2018

Land	Offentlige kilder	Private kilder
Irland	2,8	0,5
Hellas	3,4	0,3
Ungarn	3,3	0,6
Latvia	3,5	0,5
Italia	3,5	0,6
Tsjekkia	3,7	0,4
Tyskland	3,7	0,6
Spania	3,4	0,8
Polen	3,9	0,6
Østerrike	4,4	0,3
Portugal	4,2	0,8
Finland	5,1	0,1
Danmark	4,8	0,3
Nederland	4,2	0,9
Frankrike	4,5	0,7
Sverige	5,4	0,2
Belgia	5,3	0,3
Island	5,5	0,2
Storbritannia	4,0	2,1
Norge	6,5	0,1